

Bilaga O8

Halvårsuppföljning
av lex Sarah år 2021

I verksamhetsplan 2015 beslutade stadsdelsnämnden att förvaltningen en gång i halvåret ska sammanställa rapporterna om lex Sarah och redovisa vilka lärdomar som dragits.

Lex Sarah

Den 1 juli 2011 trädde de senaste bestämmelserna om lex Sarah i kraft inom socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Lex Sarah är en del i det systematiska kvalitetsarbetet där syftet är att utveckla verksamheten.

Enligt bestämmelser om lex Sarah i SoL och LSS gäller följande:

- Anställda ska genast rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden till den som driver verksamheten.
- Den som driver verksamheten ska utreda och avhjälpa eller undanröja det rapporterade missförhållandet utan dröjsmål.
- Den som driver verksamheten, om det visar sig att missförhållandet är allvarligt, ska snarast anmäla det till IVO.

Det innebär att förvaltningen utreder och vidtar åtgärder utifrån de rapporter om missförhållanden som uppstår i förvaltningens egna verksamheter. Missförhållanden som uppstår i verksamheter som bedrivs av enskilda utförare eller andra förvaltningar, utreds av dem och inte av Södermalms stadsdelsförvaltning. Däremot följer förvaltningens beställarenheter upp individens situation oavsett utförare.

Syftet med lex Sarah är att:

- Skydda den enskilde från missförhållanden.
- Bidra till att den enskilde får insatser av god kvalitet.
- Verksamheten ska utvecklas och att missförhållanden ska rättas till.

För att förhindra att missförhållanden inträffar är det viktigt att identifiera systemfel, det vill säga vad som har brustit i organisationen (exempelvis kommunikation, information, utbildning, kompetens, processer, rutiner, teknik, utrustning, organisation). För detta krävs en tonvikt på förebyggande åtgärder och riskanalys så att fel, brister och missförhållanden – och i synnerhet allvarliga missförhållanden – på ett tidigt stadium kan upptäckas och därmed i möjligaste mån undvikas.

Avsikten med lex Sarah är inte att peka ut en enskild anställd som ”syndabock”. Viktigt att poängtera är att betrakta arbetet enligt lex

Sarah som en del i det kontinuerliga utvecklingsarbetet. En lex Sarah-rapport ska inte ses som synonymt med en mindre bra verksamhet. Det kan handla om att verksamheten har kunskap om lex Sarah och är observant på kvaliteten i verksamheten samt tillämpar bestämmelserna om rapporteringsskyldigheten i det löpande arbetet.

Arbetsrättsliga åtgärder

I utredningen av en rapport om lex Sarah enligt föreskriften SOSFS 2011:15 ingår inte de arbetsrättsliga åtgärderna. När medarbetare gör fel i tjänsten har arbetsgivaren ett ansvar och skyldighet att vidta åtgärder.

Stockholms stads riktlinjer och nämndens rutiner

Kommunfullmäktiges riktlinjer för lex Sarah och nämndens rutiner (beslutade 6 februari 2014) för lex Sarah ligger till grund för hur förvaltningen hanterar det lagstadgade ansvaret att rapportera missförhållanden och att anmäla allvarliga missförhållanden till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Äldreomsorg

Från 1 augusti till 31 december 2021 har det kommit in sex rapporter enligt lex Sarah från äldreomsorgens verksamheter, varav tre från egen regi och tre från enskild regi.

Rapporter från egen regi

Äldreomsorg i egen regi	Antal inkomna rapporter - egen regi	Varav bedömda som inget missförhållande	Varav bedömda som missförhållande eller påtaglig risk för missförhållande	Varav risk för allvarligt missförhållande eller påtaglig risk för allvarligt missförhållande som anmälts till IVO
Hemtjänst	2	0	0	0
Vård- och omsorgsboende	0	0	0	0
Servicehus	0	0	0	0
Dagverksamhet	0	0	0	0
Myndighetsutövning	1	0	0	1

Totalt	3	0	0	1
---------------	----------	----------	----------	----------

Händelsen som förvaltningen bedömt som allvarligt missförhållanden handlade om brister i rättssäkerhet då beslut har skickats till fel person. Två av rapporterna till egen regi, som rörde hemtjänsten, avskrevs då de hanterats inom verksamhetens egna system för avvikelser.

Analysen av händelserna visar främst brist på kunskap och följsamhet till framtagna rutiner i verksamheterna. Rutiner som beskriver arbetssätt och ansvar finns inom verksamheterna och revideras kontinuerligt. Vid behov tas nya rutiner fram och implementeras. Inom verksamheterna finns årsplan för genomgång av lokala rutiner för att säkerställa att medarbetare inom äldreomsorgen har tillräcklig kunskap. I årsplanen framgår även när egenkontroll av olika slag ska genomföras. Exempel på egenkontroll är uppföljning av den sociala dokumentationen, kompetensbehovet hos medarbetarna, uppföljning av avvikelse- och klagomålshanteringen. Genomgång av rutiner ingår i introduktion av nya medarbetare. Introduktionsinnehåll uppdateras kontinuerligt för att säkerställa att medarbetare har den kompetens som krävs.

Förvaltningen följer systematiskt upp verksamheterna, både genom individ- och verksamhetsuppföljningar samt ger verksamheterna stöd för en långsiktig utveckling och kvalitetsförbättring.

Information/rapporter från enskild regi

Äldreomsorg i enskild regi	Antal inkomna rapporter	Varav till IVO
Hemtjänst	1	0
Vård- och omsorgsboende	2	1
Servicehus	0	0
Totalt	3	0

Enskild regi har rapporterat tre händelser varav ett utgjorde ett allvarligt missförhållande anmält till IVO. Händelsen handlade om brister i utförandet av insatser.

Missförhållanden som uppstår i verksamheter som bedrivs av enskilda utförare eller andra förvaltningar utreds av dem och inte av Södermalms stadsdelsförvaltning. Däremot följer förvaltningens beställarenhet upp individens situation oavsett utförare. I samband med förvaltningen verksamhets- och avtalsuppföljningar följs bland annat den enskilda utförarens kvalitetsarbete upp.

Individ och familjeomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Under perioden 1 augusti till 31 december 2021 har det inkommit femton rapporter enligt lex Sarah från verksamhetsområdena individ och familjeomsorg (IoF) inklusive socialpsykiatri, ekonomiskt bistånd samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning, där samtliga är från egen regi.

Rapporter från egen regi

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri, ekonomiskt bistånd och stöd och service till personer med funktionsnedsättning i egen regi	Antal inkomna rapporter - egen regi	Varav bedömda som inget missförhållande	Varav bedömda som missförhållande eller påtaglig risk för missförhållande	Varav risk för allvarligt missförhållande eller påtaglig risk för allvarligt missförhållande som anmänts till IVO
Barn & Ungdom	6	0	4	2
Ekonomiskt bistånd	1	1	0	0
Vuxen/missbruk	2	0	2	0
Stöd och service/funk	4	2	1	1
Socialpsykiatri	0	0	0	0
Totalt	13	3	7	3

Händelserna som förvaltningen bedömt som missförhållanden eller risk för missförhållanden med olika allvarlighetsgrad handlade om brister i rättssäkerhet i myndighetsutövningen samt i utförandet av insatser. Det har även förekommit en utredning gällande fysiska övergrepp och brister i utförande av insats.

En analys av sociala avdelningens lex Sarah-utredningar visar på att händelserna främst beror på brister i rättssäkerhet såsom akthantering och brister i dokumentation. En övergripande rutin avseende akthantering har tagits fram och implementerats på sociala avdelningen. Rutinarbetet kommer att fortgå på respektive enhet. Inom sociala avdelningen fortsätter arbetet med ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete. Vilket är ett led i att säkerställa en god kvalitet i verksamheterna samt fånga upp och åtgärda brister i utförande av insatser. Vid introduktion av nya medarbetare är introduktionsinnehållet centralt för att säkerställa medarbetarnas kompetens.

Förvaltningen följer systematiskt upp verksamheterna, både genom individ- och verksamhetsuppföljningar samt ger verksamheterna stöd för en långsiktig utveckling och kvalitetsförbättring.

Information/rapporter från enskild regi

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri, ekonomiskt bistånd och stöd och service till personer med funktionsnedsättning i enskild regi	Antal inkomna rapporter	Varav till IVO
Barn & Ungdom	0	0
Vuxen/missbruk	0	0
Stöd och service/funk	2	0
Socialpsykiatri	0	0
Totalt	2	0

Enskild regi har rapporterat två händelser enligt lex Sarah. Missförhållanden som uppstår i verksamheter som bedrivs av enskilda utförare eller andra förvaltningar, utreds av dem och inte av Södermalms stadsdelsförvaltning. Däremot följer förvaltningens beställarenheter upp individens situation oavsett utförare. I samband med förvaltningen verksamhets- och avtalsuppföljningar följs bland den enskilda utförarens kvalitetsarbete upp.